

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

R.P. Richardi Lyncei ... Vniversa Philosophia Scholastica

Complectens Physicam, siue Scientiam de Corpore naturali

Lynch, Richard

Lvgdvni, 1654

V. An res ab omni tempore, ac duratione simpliciter absolui possit?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95236](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95236)

alio corpore carentia formæ Petri secundum se sumptæ, sed solum carentia vnionis, per quam forma illa alteri corpori copulari posset: ergo similiter quamuis Petrus existens in tempore non extiterit ab æterno, inde non sequitur, eius carentiam fuisse ab æterno: quapropter licet repugnet, dari simul ab æterno Petrum, & carentiam eius, non propterea repugnat ab æterno nec dari Petrum, nec carentiam illius secundum se sumpti: haud aliter ac quamuis in eodem loco res, & carentia rei, & in eodem subiecto forma, & carentia formæ dari nequeant, tamen subiectum sine forma & sine eius carentia, & locus sine re locata, & sine eius carentia reperiri possunt.

30.

Oppones secundo: si ex suppositione, quod Petrus existat non datur carentia existentia illius secundum se sumptæ, sed tantum alicuius durationis accidentaria: ergo etiam ex suppositione, quod Petrus existat, non poterit absolute destrui, sed tantum destrui poterit aliquod eius accidens: consequens est absurdum: ergo & illud, unde deducitur: sequelam proba: destrui rem est dari eius carentiam post eius existentiam: sed ex suppositione, quod Petrus existat, nequit dari eius carentia, tantumque dari potest carentia durationis sibi accidentis: ergo Petrus semel existens absolute destrui à Deo nequibit, solumque aliquod eius accidens destrui poterit. Respondeo: sicut conseruare rem non est producere eius esse secundum se sumptum, & iam productum, sed solum facere, vt esse illius duret, & vi accidentis denuo producti in instanti sequenti existat, ita similiter destruerem non est facere, vt detur carentia illius secundum se, sed tantum efficere, vt detur carentia alicuius durationis accidentaria, qua in hoc instanti existere possit. Equidem, sicut nulum inconueniens est in eo, quod Petrus duret in suo esse per aliquod accidens, non video, cur inconueniat Petrum absolute, ac simpliciter destrui per destructionem alicuius accidentis: præsertim cum non praei ex ipsis aduersariis doceant Petrum hic, & Romæ existentem posse mori, ac destrui Romæ, per destructionem solius vocationis accidentaria, qua eius forma ibi aderat, esto nulla eius pars essentialis secundum se destruat.

31.

Secunda solutio argumenti paulo supra à me pollicita, ac superiori non minus probabilis est: carentiam Petri carere omni duratione non solum positua, & reali, quod in conspicuo est, verum etiam negatiua, & eiusdem secum rationis, caret autem carentia Petri omni duratione, non quod ea absolute non detur, sed quod esto detur, in nulla tamen temporis differentia datur. Ratio huius est: quia munus carentia est excludere, ac destruere rem positua: esse verò in tempore, & loco sunt proprietates rei positua, ac sine necessitate carentia tribui non debent; alias fingi etiam posset carentiam aliquam re ipsa & independentem ab omni operatione intellectus, constare etiam materia & forma negatiuis, sibi que proportionatis, esse etiam negatiue, quantam, & qualem, necnon actione, & passione negatiua præditam. Rursus; si Numini placet, carentiam aliquam cognoscere, & velle cognitione, & volitione, quæ sint eiusdem secum rationis. At quis hæc absurda esse non videat? Igitur non solum quoad hæc prædicata, verum etiam quoad existere in tempore, & loco corrigendus est no-

ster intellectus, vbi de negationibus hallucinatur, easque considerans ad res posituas paulatim dilabitur, entiumque proprietates non entibus asfingit. Dices tamen: poena damni reprobis à Deo inflicta est æterna: at eiusmodi poena est carentia visionis beatifica: ergo carentia est æterna, ac proinde durat. Respondeo: quemadmodum destructio realis alicuius entis dicitur talis absolute, non quod ea destructio sit in se realis, sed quod sit realis per denominationem à realitate entis, quod destruit: ita similiter carentia visionis beatifica dicitur æterna non immediate, sed mediate tantum, ac per denominationem ab æternitate visionis, quam reprobo adimit. Dices secundo: res positua nunc non existit: ergo nunc existit, ac durat eius carentia. Verum huic argumento factum est satis paulo supra.

CAPVT V.

An res ab omni tempore, ac duratione simpliciter absolui possit?

Huius questionis negatiua pars ab omnibus communiter supponitur: verum nonnulla sunt, quæ mihi dubiam illam reddant, oppositamque sententiam probabilem esse suadeant. Etenim si qua ratione existentia rei sine duratione conseruari non posset, maxime vel ob identitatem existentia cum duratione, vel ob dependentiam existentia à duratione. Quæ enim alia ratio excogitari potest? At neutra harum vrget: non identitas, quia nulla datur: non dependentia, quia maior est dependentia durationis à durante, quàm è conuerso rei durantis à duratione, cum hæc sit à posteriori, illa verò à priori: at sic est, quod duratio conseruari potest diuinitus sine re durante: ergo & vice versa. Minor perspicua est, quia duratio est res absoluta, sicut vbi: quod tamen si negatur, vel in ipso vbi, vel quouis alio accidenti absoluto idem argumentum confici potest.

32.

Præterea, carentia rei datur à parte rei independentem ab omni operatione intellectus; & tamen non datur in aliqua temporis differentia, vt in fine capitis præcedentis vidimus: quid ergo verat, rem positua diuinitus existere, quin in aliqua temporis differentia existat, aut duret? Rursus: non magis repugnat aliquid absolui ab omni tempore, quàm absolui ab omni loco: at res creata potest supernaturaliter absolui ab omni loco, vt plures aduersarij fatentur, præsertim verò P. Monceus disput. i. cap. i. & 8. Qui edo controu. i. 5. punct. 7. ac P. Vazquez disput. i. 88. necnon multi Thomistæ, qui Angelum existere in loco per operationem, & aliunde cessare eum posse ab operando existimant. Tandem, potest res creata diuinitus non esse quanta, nec qualis, nec intrinsecè, & accidentario relata ad aliquid, neque etiam agens, aut patiens: sit etiam, & habitu priuari potest: cur igitur duratione, & vocatione per miraculum spoliari nequeat, sicut reliquis accidentibus prædicamentalibus miraculose denudari valet?

33.

Obiicies tamen primò: implicat rem aliquam esse, & nusquam esse, aut eam esse, & nunquam esse: at si à tempore, & loco absolueretur res aliqua, ea quidem esset, & tamen nusquam, ac nunquam

34.

quam esset. Maior & per se nota videtur, & expressè habetur apud Aristotelem lib. 4. Physic. cap. 2. ibi: *ea enim, quæ sunt, alicubi esse omnes existimant: quod namque non est, nusquam est.* Necnon apud Gregorium Nazianzenum orat. 2. de Theologia ibi: *nam si id, quod non est, nusquam est, id quoque quod nusquam est, nec quidquam fortasse est.* Respondeo: quemadmodum nomina existentia propria durationi interdum accommodantur, & existere pro durare accipitur: ita è conuerso accidere, vt duratio existentiam, & carentia durationis carentiam existentia aliquando significet, ac vltato quodam loquendi modo nusquam esse, aut nunquam esse pro absolute non esse accipitur: in hoc autem sensu implicat rem esse, & nunquam, & nusquam esse: quia nihil aliud esset, quam eam absolute esse, & absolute non esse: in hoc verò solum sensu Aristoteles, & Nazianzenus intelligendi sunt: præterquam quod alter subdubitanter loquutus fuerit, de alterius verò Autoritate parum curandum sit in questionibus de potentia absoluta, quam prorsus ignorauit.

35.

Obiicies secundò. Deus omnino necessario, & inenitabiliter tempori labenti coexistit, in eo que durat: hæreticum enim esset asserere, Deum aliquando non esse: at non alia ratione, nisi quia Deus necessario existit, ac proinde tempori existenti non potest non coexistere: cum ergo omnis creatura ex suppositione, quod existat, necessario existat secundum se, sanè non poterit ex suppositione, quod existat, non coexistere tempori labenti, in eo que durare. Respondeo, non idcirco Deum necessario, & inenitabiliter tempori labenti coexistere, quia vtcunque necessario existit, sed quia eius existentia necessaria est essentialiter æterna: æternitas autem cuius temporis differentia necessario coexistit, ac propterea comparatur centro alicuius circuli, quod omnibus punctis circumferentiæ necessario correspondet, & ad illa lineas rectas omnino æquales transmittit. Cæterum existentia creaturæ per se ipsam essentialiter æterna, aliove modo durans non est: quare tametsi necessario existat secundum se ex suppositione, quod sit, tempori tamen extrinseco necessario non coexistit. Obiicies tertio: omnis creatura à Deo producta est effectus Dei: ergo ei omnino necessario, & inenitabiliter coexistit; effectus enim nequit non coexistere causæ: at coexistere alicui rei est esse in eadem temporis differentia cum illa: ergo omnis creatura omnino necessario, & inenitabiliter existit in eadem temporis differentia, in qua eius creator existit, ac proinde necessario durat. Respondeo, supra lib. 4. fusè à me probatum esse, non esse de conceptu essentiali effectus vt causæ suæ in eadem temporis differentia coexistat: quare hoc argumentum nullius momenti esse.

36.

Obiicies quartò: omnis creatura debet, etiam spectata absoluta Dei potentia, esse distans ab hoc loco ven. gratia vel indistans; necnon etiam eandem distantiam, aut indistantiam habere debet respectu huius instantis A: distare autem ab aliquo loco, aut tempore est esse in alio spatio loci, vel temporis; indistantiam verò sortiri respectu cuiusdam loci, vel temporis est in iis localiter, aut temporaliter esse: ne ergo diuinitus fieri potest, vt quidpiam sit, aut existat, & non sit existens in aliquo tempore, aut loco. Respondeo:

nihil produci posse à Deo, quod non sit vel distans, vel indistans respectu cuiusvis spatij localis, temporalisve. si sermo sit de indistantia negatiua, & contradictoriè opposita distantia: secus verò, si loquamur de indistantia contraria, quæ consistit in positiua, & intima presentia ad spatium aliquod loci, seu temporis: creatura ergo, quam Deus absolueret ab omni loco, & tempore, nec foret distans ab hoc loco, & instanti, nec indistans positiuè, & contrariè, sed tantum negatiuè & contradictoriè: at negatiua indistantia respectu temporis, & loci non tam esse quidpiam in tempore, aut loco, quam in iis non esse importat.

37.

Obiicies quinto: si corpus aliquod absolueretur ab omni loco, eius partes essent, & non essent in loco: non essent in eo: quomodo enim possent esse in loco, cum totum corpus ab iis realiter indistinctum locum non occuparet? Essent verò in loco: quia aut essent extensæ, aut inextensæ, siue alia extra alias, aut potius non extra se inuicem: si essent extensæ, & alia extra alias, eo ipso locum replerent: particula enim *extra, intra, supra*, &c. aliaque similes significant presentiam ad locum: quod si non essent extensæ, nec extra se mutuo, sanè hoc ipso essent penetratæ: penetrari autem aliqua extrema est ea esse in eodem loco, adeoque locum absolute occupare. Porro, si corpus non potest absolui à loco, vt hoc videtur argumento conuinci, vtque tuentur Suarez libro 3. de Angel cap. 3. & Arriaga disp. 14 sect. 4. certè à fortiori laud poterit vlla res creata, siue corporalis, siue corporis expers absolui à tempore, seu duratione omni. Respondeo: partes corporis ab omni loco absoluti locum occupaturas, neque quod eum non occuparent, solide probari: forent enim inextensæ, & non extra se magis negatiuè, quam positiuè: vt in simili etiam nuper dictum est: talis autem inextensio, & extraneitatis mutua negatio non argueret in iis penetrationem, nec consequenter presentiam ad locum.

38.

Obiicies sextò: res absoluta ab omni tempore eo ipso existeret simpliciter, & non existeret simpliciter: quæ sunt contradictoria. Prior contradictionis pars est perspicua: nam absolui simpliciter à tempore est rem simpliciter existere, & tamen non habere existentiam in vilo tempore, seu duratione. Posterior eiusdem contradictionis pars suadetur: nam res absoluta ab omni tempore hoc ipso tantum existeret secundum se: atqui rem existere secundum se non est simpliciter, ac propriè existere: ergo, &c. Antecedens ostenditur: siquidem res postquam destruitur, existit tamen secundum se: solaque durationum, quas poterat habere, existentia spoliatur: & tamen supposita destructione sui propriè, ac simpliciter non existit, vt est luce clarius: existere ergo secundum se haud est simpliciter existere.

39.

Respondent aliqui, creaturam, quam Deus ab omni tempore absolueret, extitutam simpliciter; nequaquam verò ita non extitutam: quia, inquit, licet existeret tantum secundum se, at hoc ipso existeret semper in æternitate, quod est simpliciter existere: quod autem hinc sequatur, rem destructam existere simpliciter, non quidem in tempore, sed in æternitate, id minime esse absurdum. Pari etiam ratione rem creatam, si absolueretur ab omni loco, fore tamen intimè presentem

præsentem Deo, ab eoque positivè indistantem, ut docet P. Quidam citata controuers. 15. Physic. punct. 8. Hæc tamen solutio mihi placere non potest: quia quod attinet, ad rei, siue destructæ, siue etiam productæ præsentiam veram, & formalem ad æternitatem ab æterno, ac semper; ea quidem professio est à nobis confutata in Dialectica, cum sermo esset de veritate propositionum de futuro contingentia absoluto. Quod verò spectat ad intimam præsentiam, atque indistantiam positivam respectu diuinæ immensitatis, quam in re ab omni loco absoluta datum iri affirmant aduersarij, ea me iudice est adeo commentitia, ut nihil supra. Etenim creatura sic absoluta ab omni spatio loci, nec esset præsens diuinæ immensitati totaliter sumptæ, & quatenus omni loco possibili commensæ: id enim esset, eam creaturam esse ubique, quod plus esset, quam esse alicubi: neque esset præsens immensitati inadæquate sumptæ, & quatenus aliquod spatium loci limitatum, destinatumque respicit: hoc enim esset eam coexistere immensitati in illo spatio loci, adeoque locum aliquem certum occupare: nec denique esset præsens immensitati diuinæ, quatenus ab omni loco absoluta: esse enim quidpiam localiter præsens alteri, quatenus ab omni loco absoluta ex terminis omnino repugnat: & perinde est, ac si fingeres, quidpiam esse alteri realiter simile absque vlla similitudine reciproca ex parte alterius; aut obiectum aliquod esse intentionaliter, siue intellectualiter præsens animæ nihil omnino intelligenti, sed potius ab omni intelligendi actu prorsus absoluta.

40.

Vnde secundo sic argumentor aduersus eandem solutionem: si creatura, quam Deus absolueret ab omni loco, esset præsens immensitati diuinæ, eo ipso esset in loco: creaturam autem absolutam ab omni loco, locum tamen occupare, in eoque esse repugnat: ergo & quod esset præsens immensitati diuinæ. Maior probatur: quia nequit aliquid esse præsens alteri existenti in loco, quin hoc ipso sit in loco, siue ab eo positivè indistans: at diuina immensitas est necessario in loco: ergo si creatura absoluta ab omni loco præsens tamen esset immensitati diuinæ, eo ipso non posset non esse in loco. Diuinam immensitatem esse necessario in loco, patet: nam in primis Deus est in se ipso, tanquam in loco reali, ipsæque quod eodem redit, est locus realis sui: ita Vasquez 1. p. disp. 19. & quidem sponte sua est manifestum: namque ut Deus per se ipsum intelligit, vult, & durat, estque sua intellectio, volitio, atque duratio: quidni sit etiam locus realis sui ipsius, in quo verè existat? At nequit Deus esse in se tanquam in loco reali, & verò, quamvis verè indistincto, nisi per suam immensitatem: hæc ergo est in eo loco, haud secus ac, quia per intellectum suum intelligit, eo ipso nequit eius intellectus non dici, & esse intelligens: parque est ratio aliarum denominationum, quibus est præditus. Deinde immensitatem diuinam, Deumque ratione illius necessario esse in loco, siue spatio imaginario improprie quidem, ac secundum quid, non minus quam creaturam, constitutum est à nobis supra tract. præced. cap. 2. idque ipsum docet Suarez disp. 30. Metaphys. sect. 3. num. 3. Molina 1. p. quest. 8. art. 1. disp. 3. Arriaga disp. 14. sect. 4. & Hurtadus disp. 14. sect. 3. Nec refert, Deum ut immensum, siue eius immensitatem non esse pro-

prie, & realiter in loco imaginario à se distincto, quod tantum volunt Augustin. Bernard. Tertulianus, Theodoretus, necnon Scotus, Bonau. Capreol. Durandus, & alij Scholastici relati, atque obiecti à P. Vasquez vbi supra, & à P. Fasolo 1. p. q. 8. art. 2. dub. 3. non, inquam, id refert: nam factis est, immensitatem diuinam esse necessario præsentem secundum quid, & improprie loco imaginario, ad id ut creatura ab ea positivè indistans, eique præsens, locum imaginarium saltem secundum quid occuparet: adeoque ut esset in illo (facta hypothese nostræ disputationis) non minus quam in eo est modus: quis enim non videat, creaturam modo solum secundum quid esse in eiusmodi loco? In eo enim quod simpliciter non est, nihil esse potest simpliciter.

Melius ergo responderi potest ad sextam illam obiectionem, haud sequi ex nostra sententia nisi priorem contradictionis partem, scilicet quod creatura, quam Deus absolueret ab omni duratione, nihilominus existeret simpliciter. Ad probationem autem contrariam dicendum est, quod existeret secundum se est quidem simpliciter existere: quare hoc ipso, quod creatura ab omni tempore absoluta saltem existeret secundum se, profectò & existeret simpliciter: exemplum autem creaturæ destructæ non vrget: etenim iuxta posteriorem solutionem, earum quas cap. præcedente adhibui celeberrimo inter neothericos argumento, per quam facile dici potest, eiusmodi creaturam non existeret secundum se, sed potius existentia secundum se, qua antea gaudebat, dari carentiam: quare nihil mirum esse, quod creatura sic destructa simpliciter non existat, tamen ita diceretur, & esset existens res creata, quam Deus absolueret ab omni temporis intervallo.

41.

Secundò etiam responderi potest, nec minus probabiliter ad sextam illam obiectionem, ex nostra sententia sequi quidem, quod creatura absoluta diuinitus ab omni duratione, existeret simpliciter, & non existeret simpliciter: at existeret simpliciter in solo instanti naturæ, ad modum quo simpliciter existit de facto omnis res pro priori ad suam durationem: & non existeret simpliciter in instanti reali: ita autem simpliciter existere, & simpliciter non existere non sunt contradictoria: sicut è conuerso non existere simpliciter in aliquo instanti naturæ, & simul existere simpliciter in instanti reali, non opponuntur contradictioni, sed potius de facto componuntur inuicem, ut patet verbi gratia in voluntate nostra pro priori signo suæ libertatis, & indifferentiæ proximæ simpliciter non amanti in tali signo, siue instanti naturæ; & tamen in toto instanti reali simpliciter exercentis amorem. Quod autem attinet ad creaturam destructam, dicendum est & eam ita non existere simpliciter in instanti reali; ut simpliciter existat in instanti aliquo naturæ, eo scilicet, quo præsupponitur indifferens ad id, ut destruat, vel non destruat: & verò existentia simpliciter pro instanti solius naturæ nequit eius obesse destructioni: aliàs è contrario amorem verbi gratia non existere simpliciter pro instanti naturæ priori, obesset eius productioni pro posteriori, quod tamen est ridiculum.

42.

Tertio denique responderi potest ad eandem obiectionem superiorem, fore quidem ut creatura, quam Deus sine villo tempore produceret, eo ipso non esset existens simpliciter, sed tantum secundum

43.

secundum quid; atque hanc solam contradictio-
nis obiecta partem ex nostra deduci sententia.
Probatio autem contraria non est ullius momenti;
nam cum dicimus, creaturam aliquam posse sim-
pliciter absolui ab omni duratione, hoc ita intel-
ligendum non est, quasi particula *simpliciter* ap-
pelleret supra existentiam rei create, sed ita ut ap-
pelleret supra eius durationem: ut sensus sit, crea-
turam aliquam posse quodammodo existere, quin
simpliciter dureret, aut alicui tempori strictè com-
mensuraretur.

44. At dices contra postremam hanc solutionem:
res pro priori naturæ ad suam durationem de facto
simpliciter existit, ut supra falsi sumus, utque ex
eo constat, quod sit causa physica suæ durationis;
huiusmodi enim modus causandi nisi principio
simpliciter existenti non continetur: & tamen pro
illo priori res non existit in instanti ullo tempo-
ris: falsò ergo asseruimus, rem, quam Deus ab-
solueret ab omni duratione, hoc ipso non esse
simpliciter, sed secundum quid existituram. Di-
ces iterum: si ob id dici potest, creaturam ali-
quam absolui simpliciter ab omni duratione,
quia sine omni duratione simpliciter tali potest
secundum quid existere, quidni etiam de fa-
cto possit aliquid simpliciter absolui ab omni
duratione? Siquidem creatura destructa, non
obstante destructione sua, existit secundum
quid: & tamen non durat simpliciter, nec tem-
pori strictè commensuratur, ut antea: creatura
etiam merè possibilis habet esse secundum quid,
idque quin simpliciter dureret, aut tempori coexi-
stat. Quæ cum ita sint, sequela posterioris in-
stantiæ videtur esse manifesta. Consequens au-
tem est non minus manifestè absurdum: quid-
quid enim sit, an possit Deus rem simpliciter ab-
soluere ab omni tempore, & duratione; at quis
dicat, similem rei absolutiorem ab omni tempore
de facto vnquam contingere?

45. At neutra instantia admodum premit. Ad
priorem dicendum est, rem pro priori naturæ ad
suam durationem posse quidem dici simpliciter,
ac verè existentem; cæterum non nisi cum hoc
addito, *in instanti naturæ*, aliove simili: idque
& non aliud à nobis supra admissum: at verò
quantumvis res existat pro signo priori rationis,
haud propterea eam dici posse simpliciter existen-
tem sine ullo additamento, sed potius, si absolute,
& sine adiectione loquamur, eam duntaxat secun-
dum quid existere. Nec obest, existentiam, quam
pro illo priori res habet, esse simpliciter talem:
nam huiusmodi existentia petit pro conditione
sine qua non, durationem rei, ad hoc, ut rem deno-
minet simpliciter existentem: quare mirum non
est, quod absque adiectione loquendo non deno-
minet simpliciter existentem rem pro priori ad
eius durationem. Sic, esto pro priori ad expul-
sionem peccati existat qualitas gratiæ, quam plu-
res se sola esse iustitiam, & filiationem Dei ado-
ptiuam autumant, tamen non denominat homi-
nem iustum, aut Filium Dei adoptiuum, nisi pro
posteriori quo expellitur peccatum, eo quod hæc
expulsio sit conditio requisita ex parte subiecti ad
vtrâque denominationem simpliciter, ac strictè
accipiendam. His ergo constitutis affirmandum
iuxta ea est, rem, quam Deus absolueret ab omni
duratione, si loquamur absque omni adiectione,
haud existituram simpliciter, ac strictè, sed tantum
secundum quid, defectu nimirum capacitatis pro-

xime, quam ad eam denominationem tribuere potest
sola duratio: atque hinc est, ut verbum existendi
absolute, & sine ulla moderatione prolatum sem-
per significet durationem. Ad posteriorem in-
stantiam dicendum est, haud effici ex nostra sen-
tentia, quod possit aliquid de facto simpliciter ab-
solui ab omni duratione: nam quod attinet ad
rem destructam, vi destructionis absoluitur ab
aliqua duratione, ea scilicet, quam esset habitura,
si non destrueretur: cæterum non ab omni; cum
ad minimum necessario dureret de præterito, siue
durauerit. Quod verò spectat ad creaturam me-
rè possibilem, ea quidem absoluitur simpliciter
ab omni duratione, sed non de facto, si rigorosè
loquamur, cum nondum fiat, nec existat secun-
dum se.

Obiicies septimò. Si creatura absolueretur
ab omni duratione, hoc ipso non foret præsens
aternitati diuinæ: qua ratione si quid existeret
sine loco ullo, haud posset esse diuinæ immensita-
ti præsens; ut contra P. Ouiedo & alios in im-
pugnatione prioris responsionis argumento su-
periori adhibita ostendi. At repugnat etiam de
potentia absoluta, ut creatura vlla non sit præsens
aternitati diuinæ: ergo & repugnabit, quod ab-
soluatur ab omni duratione. Minor, quæ sola
eget probatione, probatur: quia repugnat vlla
creatura, quæ non sit præsens intentionaliter, ac
per cognitionem diuino intellectui, quæ est hu-
ius summa, atque omni ex parte illimitata perfe-
ctio: ergo etiam ad infinitam, summamque per-
fectionem diuinæ aternitatis spectat, ut nulla pos-
sit existere res creata, quæ non sit ei præsens, sin-
minus ab æterno, saltem aliquando, quæ in illa
non existat, alias in se non existit.

Respondeo concessa maiori, & negata minori.
Ad cuius probationem dicendum est, ideo nul-
lam creaturam existere posse, quin sit intentiona-
liter & per notitiam præsens diuino intellectui,
quia omnis creatura habet veritatem transcen-
dentalem, & obiectiuam, ratione cuius possit à
Deo cognosci, pro quoque statu suo: verum
autem nequit à Deo ignorari, eiusve intellectui
præsens non esse. Pari ratione, si nulla creatura
possit existere sine duratione, haud etiam posset
non esse physice præsens diuinæ aternitati: at,
cum magis sit, ut creatura possit spoliari duratio-
ne, quam veritate transcendentali (quippe hæc,
non verò illa est ab eius entitate realiter indistin-
cta) ideo bene potest creatura diuinitus non
esse præsens diuinæ aternitati, non obstante hu-
ius perfectione; sicut etiam non esset contra per-
fectionem diuini intellectus non cognoscere
quod non esset verum, nec de facto contra illam
est, non affirmare existentem rem, quæ verè non
existit. Atque ex his constat aduersus Thomistas
recentiores, adeò non esse necesse, ut res produ-
cta, seu producenda cognoscantur à Deo, ut præ-
sentes physice aternitati ab æterno; ut non im-
plicet aliqua à Deo prodigi, quæ cognoscantur
ab illo, & non vi præsentia aternitati, etiam pro
sua differentia temporis, aut ullo modo.

Octauo denique obiicies: si posset creatura
aliqua absolui ab omni tempore & duratione; sa-
ne & posset dari creatura, quæ repugnaret tempo-
ri & durationi, atque in nulla etiam diuinitus
posset esse: quidni enim? Consequens autem
est absurdum: ergo & id ex quo sequitur. Res-
pondeo tamen, sequelam esse nullam: quia v.g.
materia

materia prima potest absolui diuinitus ab omni forma substantiali: & tamen repugnat materia prima, quæ sit essentialiter repugnans omni formæ substantiali, eiusque incapax, cum materia definitio sit, quod sit primum subiectum formarum; similiter ergo non ex eo quod possibile sit aliquid absolui ab omni duratione, sequetur possibile esse, & quod quidpiam omni duratione repugnet, nullamve possit habere. Sic etiam non repugnat ignis, quem Deus absoluat ab omni calore: an propterea & possibilis erit ignis incapax caloris? Quidquid tamen sit de sequela, fortè consequens non est absurdum: ut enim est, quod suapte natura æternum est: nempe Deus Opt. Maximus: ut, quod æuo mensuratur, cuiusmodi est Angelus: ut, quod tempore, quale est omne corpus naturale corruptibile: ut, quod solo instanti, videlicet duratio momentanea: cur etiam in alia rerum serie possibile forsam non sit aliquid adeo imperfectum, ut non solum vix duret ad instar durationis instantaneæ, sed ut nullo modo duret? Atque de his satis:

TRACTATUS III.

De infinitate corporis naturalis aliarumque rerum quoad multitudinem.

CAPVT PRIMVM.

An multitudo corporum, siue rerum incorporearum syncategorematicè infinita à Deo produci possint

1. **I**NFINITVM proprie, & philosophicè sumptum est, cuius aliquid semper est extra, hoc est, à quo quantumcunque numerum finitum, aut quantumcunque quantitatem determinatam, & finitam sumas, aliquid amplius desumendum superest: quanquam enim ab infinitate hominum possibilem 10. 100. 1000. decies mille, centies mille, millies mille, aliumve quemvis numerum abscindas, adhuc plures homines in infinitum residuerunt, extra eos, qui abscissi sunt: ita Aristoteles lib. 3. Phys. Quod verò nonnulli Philosophi apud Aristotelem indidem aiunt, infinitum definiti posse, & debere, cuius nihil est extra se, sustinendum non est: quia aut per definitionem denotatur, infinitum esse illud, cui nulla perfectio in suo genere deest, aut extranea est: & ita ea definitio non tam infinitum, quam perfectum quantumlibet finitum sic definit: aut per eam definitionem denotatur, infinitum esse cuius nihil in suo genere extra ipsum est, cuiue nulla additio in suo genere fieri potest: & ita falsa omnino est: si enim Deus à centro terræ sursum producat lineam infinitam, ea infinita erit, & tamen ei additio aliqua fieri potest non solum finita, quod instituto sufficeret, verum etiam infinita; nimirum si Deus eandem lineam deorsum in infinitum producat. Infinitum aliud est categorematicum: syncategorematicum aliud: infinitum categorematicum est, quod penes omnes suas partes simul existit: syncat-

egorematicum est, quod solum penes aliquas partes, easque finitas simul existit; ita tamen, ut ei accessio infinita fieri possit: cum enim terminus categorematicus talis sit, quia per se significat: syncategorematicus autem, quia non nisi adiuncto alteri significat; sanè infinitum, quod per se absque vlla additione tale est, iure merito dici debet infinitum categorematicum: quod verò per se finitum est, & non nisi adiunctione aliorum infinitum, eo ipso syncategorematicè infinitum appellandum est: prius infinitum est tale simpliciter: posterius verò secundum quid: prius est infinitum acta: posterius verò duntaxat in potentia.

Quibus positis censeo, multitudinem creaturarum quarumlibet syncategorematicè infinitam à Deo produci posse: hoc est, non tot entia, qualiacunque ab eo produci posse, quin semper plura valeant ab illo produci. Ita B. Thomas 1. p. quaest. 14. art. 12. & cum eo Thomistæ omnes. Ita etiam P. Vasquez 1. p. disput. 63. art. 2. P. Valencia tom. 1. disp. 1. quaest. 14. punct. 6. PP. Molina, Hurtado, Quieto, Arriaga, Conimbric. & ceteri Societatis nostræ Doctores. Quibus adde Okamum in 3. dist. 13. q. vnic. art. 1. Gabrielem, & plerisque Nominales. Probatur autem hæc nostra sententia: primò quia omnipotentia Dei est potentia infinita: ergo infinitos effectus producere potest. Antecedens perspicuum est: quia si omnipotentia non esset potentia infinita, non esset, cur alicui creaturæ communicari nequiret, aut cur aliqua creatura omnipotens esse non posset. Consequentia verò suadetur: quia potentia finita, qualis est humana, vel Angelica finitos solum effectus producere potest: ergo potentia infinita infinitos numero effectus producere poterit. Dices, omnipotentiam Dei esse potentiam infinitam ex parte modi, eo quod perfectissimo, & infinito modo operetur: secus verò ex parte termini: unde non esse, cur terminos numero infinitos respiciat: contra tamen, quia eo ipso, quod omnipotentia Dei sit potentia infinita ex parte modi operandi, non est, cur non sit potentia infinita etiam ex parte termini: haud secus ac è contra potentia creata tam ex parte modi, quam ex parte termini finita est. Probatur secundò, quia anima rationalis verbi gratia durat per durationes successiuas à se ex natura rei distinctas: at durationes, per quas duratura est, sunt syncategorematicè infinitæ, id est, non tot, quin plures: ergo &c. Maior suprà tract. 2. huius libri cap. 2. & seq. à nobis est ostensa. Minor probatur: quia anima rationalis æternum duratura est: at non per durationes numero finitas, & tot, non plures: ergo per infinitas.

Probatur tertio: non magis infinitus est intellectus Dei, quam omnipotentia Dei: at intellectus Dei infinita obiecta cognoscere potest: ergo & eius omnipotentia infinitos effectus, siue non tot, quin plures producere. Minor suadetur: quia intellectus Dei necessario cognoscere potest, & debet ea obiecta, quæ intellectus creatus cognoscere potest: aliàs aliquid nobis innotescere posset, quod Deum latere posset: at intellectus creatus infinita obiecta cognoscere potest; siquidem infinitas chimæras cognoscere potest: quot enim chimære fingi possunt? demus verbi gratia esse 10. mille: an non vltius alia chimæra fieri, siue cognosci poterit ab eo, qui præter enumeratas

enumeratas